

נתיב האמונה

פרק א

לו שערי גן עדן וכל פתיחה דבר שהוא סגור ונעול, והנעילה הזאת שהדבר הגשמי נעול לפניו הדבר הבלתי גשמי, וכאשר הוא עונה אמן הוא מתדבק במי שהוא מאמין הוא הש"י, ודבר זה הוא עצם האמונה כי אין ראוי לדביקות כזה רק בעל אמונה שכאשר הוא מאמין בו ית' הוא מתדבק לגמרי, ולפיכך ראוי לפתוח לו גן עדן כי האדם אשר בו האמונה בו ית' ראוי לגן עדן אשר שם הנטיעות אשר נטע הש"י והם נטועים בחוץ, וגם האדם הנה שהוא בעל אמונה הוא נטיעה חזקה עם הש"י אשר כל הרוחות באות אין מוזין אותו ממקומו הוא באמונתו כמו שהיה אל אברהם ולפיכך ראוי לפתוח לו שערי גן עדן ולהיות נכנס לשם. וצריך לזה כח, כי שערי גן עדן הם נעולים כאשר אמרנו כי המעלה הנבדלת נעול לפני האדם הגשמי, ואם ירצה להתדבק לשם צריך להתגבר על המעלה הנבדלת בזה ואז פותחין לו שערי גן עדן הנעולים, וכבר פירשנו זה בנתיב העבודה. ומה שאמר מאי אמן אל מלך נאמן, כלומר כי במלת אמן דבק בו ית', ותחלה יש לו דביקות בו ית' במה שהוא אל כי שם אל הוא קודם (כל) [אל] האדם ואח"כ שם מלך ואח"כ מה שהוא ית' נאמן, ודבר זה מגיע עד אין קץ וסוף. ולכך אמרו בפרק שלשה שאכלו (ברכות י"ז, א') כל העונה אמן מאריכין לו ימיו ושנותיו, כי האמונה מגיע עד אין קץ וסוף ולכך יש לו להאריך במלת אמן ומאריכין לו ימיו ושנותיו כי משם אריכת הימים, וכאשר תבין דבר זה אז תבין כל הדברים שנאמרו באמונה, ונתבאר בנתיב העבודה:

ומעלת המדה הזאת אמרו במסכת תענית (ח', א') אמר ר' אמי אין גשמים יורדים אלא בשביל בעלי אמונה שנא' אמת מארץ תצמח

בספר משלי (כ') רב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא. שלמה המלך ע"ה אמר כי בני אדם הרבה יקרא כל אחד שהוא בעל חסד, זה עושה חסד בדבר זה וזה עושה חסד בדבר אחר, עד שהרבה בני אדם הם שנקראו כל אחד שהוא בעל חסד, אבל איש אמונים מי ימצא. הן שתהיה האמונה בו ית' צריך שיהיה שהוא מאמין באמונה שלימה, הן שתהיה האמונה שהוא נאמן בכל עסקיו והנהגתו דבר זה מי ימצא. ודבר זה נתבאר ג"כ למעלה אצל באורח צדקה חיים ודרך נתיבה אל מות, כי הצדקה נקראת אורה שהוא רחב עד שהרבה מהלכים בה וכמו שנתבאר בנתיב גמילות חסדים ע"ש. אבל האמונה שלא ישנה באמונתו ודבר קטן שהוא משנה הוא יוצא מן האמונה, וכבר בארנו דבר זה בתבור גבורות השם (פ"ט) עד כי אברהם שהיה ראש המאמינים היה בדבר מה יוצא מן האמונה במה שאמר במה אדע, ואצל משה כתיב יען אשר לא האמנתם בי, ולפיכך אמר ואיש אמונים מי ימצא כי נקרא איש מי שימצא בו האמונה לפי שבעל האמונה צריך כח לעמוד באמונתו בחוץ, ולכך נקרא איש, אבל אצל החסד כתיב רב אדם:

ובפרק כל כחבי (שבת ק"ט, ב') אמר ר"ל כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן שנא' פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים אל תקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן מאי אמן אל מלך נאמן, ופי' דבר זה, כי מי שהוא מאמין בו ית' צריך שיהיה בכל כחו, כי האמונה צריך כח וחוזק כמו שאמרנו כי זהו ענין האמונה שעומד באמונתו בכח ובחוזק ואינו סר מן אמונתו ולכך צריך לענות אמן בכל כחו. ועוד פירשנו למעלה מה שאמר שפותחין

וצדק משמים נשקף ואמר ר' אמי בא וראה כמה גדולים בעלי אמונה מנין מחולדה ובור ומה המאמין בחולדה ובור כך המאמין בהקב"ה על אחת כמה וכמה. פי' כי בעלי אמונה אינם משנים, ולפיכך ג"כ השמים שבידם המטר יהיו בעלי אמונה ויתנו מטר וגשם אשר הוא בכחם ולא ישנו כי על כן נבראו, ואם אין מאמין באחד הרי ג"כ אותו שאצלו הדבר שלו משנה לו ג"כ כמו השמים שאצלם המטר. ולא אמר גדולים בעל אמת שהרי מביא קרא אמת מארץ תצמת, מפני כי מאי ענין האמת לדבר זה, אבל האמונה שייך לזה כי השמים גותנים מטר והארץ מקבלת המטר והם מתחברים ויש להם אמונה זה עם זה, ולכך כאשר בני אדם בעלי אמונה זה עם זה גם השמים הם באמונה וגותנים מטר שכך הוא אמונת השמים והארץ, ואין אמונה כמו אמונת השמים והארץ שהם כמו זכר ונקבה שהזכר משפיע והנקבה מקבלת, וכך השמים משפיעים והארץ מקבלת. וכאשר האשה מזנה נאמר בזה כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל, ולכך מביא אהריו כמה גדולה האמונה של איש ואשה, ואמר כי גדולים בעלי אמונה מן חולדה ובור, ומבואר המעשה בערוך (ע' חלד א') וז"ל מעשה בנערה שהיתה הולכת לבית אביה והיתה מקושטת בכסף וזהב ותתע בדרך ותלכה בלא ישוב, כשהגיע חצי יום צמאה ולא היה לה לוויה ראתה באר ודלי וחבל קשור נשתלשלה וירדה לבור לאתר ששתתה בקשה לעלות ולא היתה יכולה וצעקה, עבר עליה אדם ושמע קולה עמד על פי הכאר והציץ ולא היה יכול להבחין לה אמר לה מן בני אדם אתה או מן מזיקים, אמרה מן בני אדם א"ל השבעי לי שמבני אדם את נשבעה לו, אמר מי הביאך לכאן ספרה לו המעשה אמר אם אני מעלך תגשא לי אמרה הן, העלה ורצה להודק לה מיד אמרה לו מאיזה עם אתה אמר לה מישראל אני ממקום פלוני וכהן אני, אמרה אף אני ממקום פלוני ממשפחה פלונית ואמרה לו עם קדוש כמותך שבחר בך הקב"ה מכל ישראל ואתה מבקש לעשות כבהמה בלא קידושין וכתובה, בא אצל אבי ואמי ואני מתארסת לך נתנו ברית זה לזה אמר מי יהיה עד והיתה חולדה כנגדן א"ל השמים וחולדה ובור עד שאין אנו מכובין זה ובוה הלכו כל אחד לדרכו, הנערה עמדה באמונתה

וכל מי שתבעה היתה ממאנת עליו, כיון שהחזיקו בה נהגה עצמה כשוטה וקרעה בגדיה עד שנמנעו בני אדם ממנה, והוא כיון שעבר מפניה שכחה ונשא אשה ונתעברה וילדה חנקתו חולדה ועוד נתעברה וילדה בן ונפל לבור, אמרה אשתו אם כדרך ב"א היו מתים הייתי אומר צדוק הדין, ועכשיו שמתו מיתה משונה אין זה בלא עון ספר לי מעשיך, גילה לה המעשה ונתגרשה ממנו, אמרה לך אצל חלקך שנתן לך הקב"ה הלך ושאל בעירה אמרו לו נכפית היא, הלך אצל אביה פירש לו כל המעשה א"ל אני מקבל מזמיה בא אצלה התחילה לעשות כמנהגה סיפר לה מעשה חולדה ובור אמרה לו עמדי בברייתי מיד נתישבה דעתה ופרו ורבו בבנים ובנכסים ועליהם הכתוב אומר עיני בנאמני ארץ וכו' ע"כ לשון הערוך, ויש לך לדעת אלו שני דברים חולדה ובור הם כנגד זכר ונקבה, כי החולדה כנגד הזכר מפני שלשון חולדה מלשון חלדה שמנקב החולדה בעקרי הבית שכך אמרו בכל מקום על החולדה והוא כמו הזכר שמנקב, אבל הבור הוא הפך זה שיש לו בית קיבול דומה לנקבה וכן אמר הכתוב שמה מים מבורך ודבר זה מבואר בכמה מקומות, וכאשר היו מעידין על היוזוג היו מיחדין לזה חולדה ובור כנגד אמונת זכר ונקבה והם יהיו מעידים על זה ולפיכך קיימו את אמונתם, ויש לך לדעת כי האיש והאשה יש להם ביחד חבור ואצלם בפרט שייך אמונה כמו שאמרנו, ולכך אצל סוטה כתיב ומעלה בו מעל ותרגם אוינקלוס תשקר וכו' וכל מעילת הוא לשון שקר, וכאשר היו מיחודים לעדות החולדה והבור על חבור זכר ונקבה כאלו היו מיחודים לזה האמונה של זכר ונקבה שיש להם אמונה ביחד, לכך היו נאבדים הבנים ע"י חולדה ובור שהוא הנאמנות של איש ואשה, ותרע עוד כי הזכר והנקבה הוא כנגד אמת ואמונה, ויש לך להבין למה האשה עמדה באמונתה ביותר, וזה בודאי בשביל כי אמונת אשה לאיש יותר מן אמונת האיש לאשה כי אמונה לשון נקבה ואמת הוא לשון זכר, ואין כל כך נמצא האמת באשה כמו שנמצא האמונה ולכך עמדה האשה באמונתה ולא האיש, ותבין זה כי האיש מותר באחרת ואין האשה מותרת באחר: